

Oponentský posudek na bakalářskou práci Valeriei Kochurikhiny

„Motivy hledání a identity v románu ujgurského spisovatele Perhata Tursuna *The Backstreets*“

Valeriia Kochurikhina ve své práci předkládá motivickou analýzu románu *Arqa Kocha* (studentka do češtiny překládá jako „Zákoutí“, publikovaný anglický překlad nese titul „The Backstreets“) z pera ujgursky píšícího spisovatele Perhata Tursuna (nar. 1969). Analytickou část práce předchází kompilační kapitoly, studentka v nich definuje motivy „hledání“ a identity“, které jsou předmětem vlastní analýzy, nastiňuje literárně-historické souvislosti a představuje autora a jeho dílo.

Pokud je mi známo, román *Arqa Kocha* Perhata Tursuna je jedním z mála (rozsáhlejších) děl ujgursky psané literatury autora pocházejícího z Xinjiangu, které bylo přeloženo do angličtiny a stalo se tak přístupným širšímu okruhu čtenářů. Současně se jedná o dílo, jehož autorem je výrazná postava xinjiangské ujgurské literární a intelektuální scény devadesátých let 20. století a prvních dvou desetiletí 21. století. Volbu autora, výběr reprezentativního díla, jakož i zaměření práce na analýzu stěžejních motivů, to vše jednoznačně považuji za žádoucí přístup a vhodné východisko práce.

Jak již bylo předesláno, kompilační část práce úvodem představuje dvojici motivů, které jsou pro porozumění poselství zkoumaného románu bezesporu zásadní. V případě „hledání“ tak studentka činí s odkazem na proud čínské literatury „hledání kořenů“, u motivu „identity“ obecně a „ujgurské identity“ konkrétně pak odkazuje na teoretické koncepty Anthony Smitha (1991) a Davida Tobina (2020).

Přestože studentka vyjmenovává řadu rysů, které studovaný román sdílí s literaturou „hledání kořenů“, potencionálně zajímavá otázka (možné) správnosti s tematikou a poetikou tohoto specifického proudu čínské literatury osmdesátých let není pojednána v dostatečné hloubce a patřičných souvislostech. Studentka se mimo jiné nedostatečně vypořádává s otázkou časové vzdálenosti (informaci o době vzniku románu podává až v závěru práce) či případné literární inspirace (čtenář práce se dozví jen velmi málo o spisovatelových literárních vzorech či preferencích). Podobně nepodloženě vyznívá poukaz na blízkost mezi Tursunovým románem a literaturou „hledání kořenů“ prostřednictvím odkazu k tvorbě autorů nehanského původu v „rodných jazycích“ (s. 9).

Představení „identity“ jako konceptu a současně jako literárního motivu se studentka zhostila poměrně uspokojivým způsobem. Vzhledem k důležitosti tohoto konceptu by však bylo ku prospěchu využití širšího vzorku sekundární literatury. Jako přínosné by se mi jevil například vytěžení poznatků obsažených ve studii K. H. Tung: „Redefining the Uyghur Identity While Living Under the Chinese State“ (In: *Toward a Positive Psychology of Islam and Muslims*, Cham: Springer, s. 117-139), která zvažuje problematiku identity z řady úhlů pohledu, mimo jiné též s odkazem na Tursuna a jeho román.

Pasáže nastiňující relevantní dobové historické a literární souvislosti jsou zpracovány poměrně uspokojivě, byť i v nich by bylo možné mnohé opravit, zpřesnit či doplnit. Studentka mimo jiné (opakovaně) zmiňuje možnou příslušnost literatur „menšinových kultur“ k čínské literatuře „hledání kořenů“, aniž by ovšem tuto problematiku jasněji vyložila.

Představení spisovatele a především představení samotného románu je negativně poznamenáno absencí, neurčitostí či „zadržováním“ některých zásadních informací. Není jasně předesláno, že román v ujgurštině je nepublikovaným rukopisem, nedovídáme se, v jakém časovém rozmezí a v jakých podmínkách román vznikl, chybí informace o tom, jak se studentka dostala k rukopisu, rovněž není podána základní informace o anglickém překladu (název díla v anglickém překladu je nevhodně součástí titulu práce). Tato pasáž je důležitým východiskem analytické části práce a v této souvislosti je třeba studentce vytknout nedostatečné vytěžení sekundární literatury, konkrétně poměrně zevrubně předmluvy překladatele románu do angličtiny, Darrena Bylera (2022). Studentka z této předmluvy čerpá informace o spisovateli, zcela však opomíjí překladatelovy poznámky k významotvorné

výstavbě románu. Činí tak navzdory tomu, že se zde překladatel dotýká řady důležitých aspektů zkoumaného díla. Byler mimo jiné poukazuje na následující aspekty románu: ...jde o románové ztvárnění světa zhusta využívající symbolů..., vyprávění pracuje se střídavými přesuny mezi trojicí míst (Urumči, Peking, rodiště)..., vyprávění využívá motivy odkazující na dehumanizaci člověka..., vyprávění často využívá mystiku čísel..., vyprávění pracuje se symbolikou prostorů..., vyprávění pracuje s „roztříštěným“ obrazem minulosti... Vzhledem k tomu, že v analytické části studentka některé z uvedených aspektů sama „objevuje“ a představuje, lze takový přístup z hlediska etiky akademické práce hodnotit jako problematický.

Analytická část práce přináší některá platná pozorování a soudy. Studentka se však příliš často omezuje na kusé a nedostatečně přesvědčivé představení významotvorné funkce toho kterého motivu. Přičteme-li k tomu uvádění příliš krátkých citací, které nejsou zasazeny do nezbytného kontextu, závěry dílčích analýz vyznívají mnohdy nepřilíš přesvědčivě. Mnohé vývody by bylo zapotřebí argumentačně rozvinout či projasnit (např. 4.2.3.1). Poměrně často vyznívá diskuse chaoticky, místy si studentka protiřečí, nebo nedokáže své postřehy vyjádřit dostatečně srozumitelně (např. 4.1.1.2, 4.2.1.2). Překlad vybraných pasáží analyzovaného díla do češtiny není v řadě případů dostatečně srozumitelný, případně vyznívá podivně, místy až bizarně (např. s. 33). Práci by v tomto ohledu vedle pečlivé jazykové redakce prospělo, kdyby pro srovnání uváděla diskutované pasáže též v anglickém překladu.

Vzhledem k tomu, že Perhat Tursun není konzervativně smýšlejícím obhájcem tradic, a rovněž vzhledem ke spisovatelově svébytnému pojetí literární tvorby, vyznívají některé závěry práce jako přílišná zjednodušení. Pokud studentka argumentuje, že „Tursun zdůrazňuje význam kulturních kořenů jako zdroje stability a orientace...“ (s. 34), pak by měla současně připomenout, že spisovatel mnohé prvky (ujgurské) kultury, které pomáhají vytvářet identitu jedince a společenství, odmítá či zavrhuje. Spíše se zdá, že Tursunův hrdina „kulturní tmel“ identity, s nímž se setkává či který se mu nabízí, není schopen či přepraven vzít za svůj vlastní.

Studentka si zaslouží pochvalu za práci s textem v ujurštině, byť není jasné, do jaké míry je obeznámena s původním zněním díla jako celku. Autorka práce předkládá řadu platných dílčích postřehů a je zřejmé, že je vnímavou čtenářkou. Bohužel, až příliš často není schopná výsledky své analýzy sdělit s dostatečnou přesvědčivostí a jasností. Jak již bylo zmíněno, úroveň řady pasáží posuzované práce je negativně poznamenána zkratkovitostí či nepropracovaností výkladu. Je rovněž zřejmé, že studentka není vždy schopna hovořit o literatuře s využitím odpovídajícího literárně-vědného pojmosloví (např. s. 26-7). Závažným nedostatkem je také velký počet omezeně srozumitelných, formulačně problematických a gramaticky chybných pasáží.

Pokud jde o formální podobu práce, také zde shledávám řadu nedostatků a pochybení. Vedle častého nedodržování správného (jednotného) uvádění výrazů, pojmenování a názvů (uvozovky/kurzíva, velká/malá písmena), či nepřesného překladu některých titulů a pojmenování (týká se zejména ale nikoli výhradně seznamu pramenů a literatury), práce obsahuje naprosté minimum poznámek pod čarou.

S odkazem na výše uvedené nedostatky konstatuji, že posuzovaná práce nesplňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, a nemohu ji proto doporučit k obhajobě. Navrhuji hodnocení „neprospěla“.